

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет агротехнологій та екології

Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ПОГОДЖУЮ
Гарант ОПІ
доц. Ю.П. Рогач
«02» 12 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав.кафедри СГН
доц. О.М.Максимець
«26» 11 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни: Логіка та риторика (за вибором студента)
(найменування дисципліни)

для спеціальності: 263 Цивільна безпека за ОПІ Цивільна безпека
(шифр, найменування спеціальності, освітньої програми)

форма навчання: денна
(денна, заочна)

Кількість кредитів: 3 кредити

Курс: 4-й

Семестр: 7-й

Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) – 2

СРС: – 46 годин,

Форма контролю – диференційований залік
(екзамен або диференційований залік)

Загальна кількість годин – 90 годин

2019-2020 н.р.

«ЛОГІКА ТА РИТОРИКА». Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр факультету агротехнологій та екології спеціальності 263 «Цивільна безпека». – Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 9 с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» (Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16 с.) та Програми навчальної дисципліни «Логіка та риторика» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр». – Мелітополь: ТДАТУ, 2019.

Розробники: Тараненко Г.Г., к.пед.н., доцент

Рецензент: Ісакова О.І., к.філос.н., доцент.

Силабус затверджений на засіданні кафедри «Суспільно-гуманітарних наук»

Протокол № 3 від 26 листопада 2019 року

Завідувач кафедри СГН

доц. О.М.Максимець

Схвалено методичною комісією факультету агротехнологій та екології спеціальності 263 «Цивільна безпека» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за ОПП Цивільна безпека.

Протокол № 4 від «29» 11 2019 року

Голова, доц. О.В.Гранкіна

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення.

Курс «Логіка та риторика» є складовою гуманітарного циклу підготовки майбутнього фахівця, що уможливорює формування культури мислення. Засвоєння курсу логіки та риторики передбачає, що здобувач вищої освіти зможе здійснити перехід від інтуїтивного вміння оперувати думками і поняттями, термінами і визначеннями до свідомого використання логічних правил і законів мислення; сформує уявлення про основні формально-логічні операції та принципи їх дії, зокрема – в проблемних ситуаціях повсякденного спілкування, громадського життя, навчального процесу, при написанні наукової роботи тощо; навчиться аналізувати, порівнювати, узагальнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аргументовано проводити міркування, докази тощо; навчиться помічати логічні помилки в усній і письмовій мові, віднаходити правильні шляхи спростування цих помилок; виробить вміння вірно будувати висновки, логічно вибудовувати доведення та ефективно працювати з аудиторією.

Кількість кредитів - 3

Час і місце проведення : 7 семестр, відповідно до розкладу

Веб-сайт курсу <http://nip.tsatu.edu.ua/course/index.php?categoryid=11>

*Примітка – для входу на портал здобувачу надається логін та пароль.

2. Мета викладання дисципліни.

Мета викладання навчальної дисципліни «Логіка та риторика» полягає в тому, щоб у доступній формі сформулювати уявлення про закони й форми мислення та практичне значення науки, яка їх вивчає.

3. Завдання вивчення дисципліни.

Завданням курсу є: навчити аналізувати термінологію та знаходити протиріччя в мисленні; навчити застосовувати логічні методи та формувати навички їх застосування; навчити використовувати отримані знання для того, щоб не допускати логічних помилок при складанні офіційних документів; формувати вміння аргументовано вести доказ певних тверджень, висувати, будувати і перевіряти версії, швидко знаходити раціональне зерно і помилки в розмірковуваннях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**: особливості виникнення й розвитку логіки; сутність і зміст форм мислення та операцій з ними; онтологічний, гносеологічний та праксеологічний зміст основних формально-логічних законів; сутність, структуру й різновиди доведення та заперечення; **вміти**: правильно вибудовувати логічні міркування в процесі мислення, визначати форми мислення, їх різновиди, сутність; оперувати з обсягом і змістом поняття, надавати правильне визначення понять; здійснювати правильні висновки за стверджувальним і заперечним модусами умовно-категоричного умовиводу; будувати вірні докази і заперечувати помилкові твердження; будувати пряме і непряме доведення, знаходити типові помилки в структурних елементах доведення; боротися проти недопустимих способів, які застосовуються в ході дискусій, вміти презентувати свої погляди перед аудиторією, обґрунтовувати та відстоювати свою думку, ефективно працювати з аудиторією, впливати на неї за допомогою вербальних і невербальних засобів тощо.

4. Результати навчання – компетенції (з урахуванням soft skills):

Після освоєння дисципліни студенти повинні мати наступні компетентності:

Інтегральні:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає вміння

працювати у команді та індивідуально, вміння приймати виважені рішення та делегувати відповідальність, налагоджувати ефективне спілкування та доброзичливі стосунки у колективі, вміння попереджувати та вирішувати конфліктні ситуації, вміння презентувати результати професійної діяльності, вміння планувати робочий та особистий час, вчасно вирішувати поставлені завдання, орієнтування на вирішення проблем, креативність та гнучкість у процесі їх аналізу.

Загальні:

– Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність працювати як в команді, так і автономно.

Спеціальні (фахові, предметні):

– Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

– Здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і довкілля від небезпек.

– Здатність оперувати фізичними та хімічними термінами, розуміти сутність математичних, фізичних та хімічних понять та законів, які необхідні для здійснення професійної діяльності.

– Здатність до оцінювання ризиків виникнення та впливу надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання та ризиків у сфері безпеки праці.

– Здатність обґрунтовано обирати та застосовувати методи визначення та контролю фактичних рівнів негативного впливу уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій на людину і довкілля.

– Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища.

– Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань.

– Здатність прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії) та тактичні можливості підрозділів, що залучаються до ліквідування надзвичайної ситуації (аварії).

– Здатність організувати та проводити навчання працівників підприємств, установ та організацій і населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Програмні результати:

– Аналізувати питання історії, факти, проблеми та тенденції розвитку культури України в їх діалектичному взаємозв'язку.

– Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.

– Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.

– Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, спілкуватися українською професійною мовою; читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу на рівні, необхідному для професійної діяльності.

– Пояснювати процеси впливу шкідливих і небезпечних чинників, що виникають у разі небезпечної події; застосовувати теорії захисту населення, території та навколишнього природного середовища від уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій, необхідні для здійснення професійної діяльності знання математичних та природничих наук.

– Пояснювати концептуальні основи моніторингу об'єктів захисту та знати автоматичні системи, прилади та пристрої, призначені для спостереження та контролювання стану об'єкта моніторингу, вимірювання його параметрів та збереження інформації щодо його стану.

– Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях. РН22. Пояснювати вимоги щодо убезпечення та захисту суб'єктів господарювання, положення та вимоги щодо безпечності, ідентифікації, паспортизації та ведення реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктів.

– Організувати та проводити навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.

5. Пререквізити.

Дисципліни, що містять компетенції, необхідні для засвоєння даної дисципліни: “Філософія”, “Історія і культура України”, “Конфліктологія”, “Правознавство”, “Безпека життєдіяльності”, “Вступ до спеціальності”, “Українська мова за фаховим спрямуванням”, “Основи охорони праці”, “Безпека життєдіяльності”, “Цивільний захист”.

6. Постреквізити.

Дисципліни, для вивчення яких потрібні компетенції, що здобуваються завдяки вивченню дисципліни: “Аудит та контроль стану охорони праці”, “Системи управління охороною праці”, “Методи дослідження умов та безпеки праці”, “Безпечність промислових виробництв”, “Безпека виробничих процесів та обладнання”.

7. Інформація про викладача.

Викладач	Тараненко Галина Григорівна
Вчений ступінь, вчене звання	кандидат педагогічних наук, доцент
Профайл викладача	http://www.tsatu.edu.ua/shn/people/taranenko-halyna-hryhorivna/
Контактний тел.	+38(0619)-42-35-58
E-mail:	galyna.taranenko@tsatu.edu.ua

8. Структура курсу.

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість					балів
			годин					
			лк	лаб	пр.	СРС		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПРЕДМЕТ І ЗНАЧЕННЯ ЛОГІКИ. ЗАКОНИ ТА ФОРМИ МИСЛЕННЯ								
1	Лекція 1	Логіка як наука	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 1	Предмет та значення логіки	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота 1	Роль логіки у пізнавальній діяльності людини	-	-	-	3	2	
2	Лекція 2	Історія виникнення логіки	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 2	Історія логіки як науки	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота 2	Сучасний стан розвитку логіки як науки	-	-	-	3	2	
3	Лекція 3	Закони мислення	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 3	Основні закони логіки	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота 3	Неосновні закони логіки	-	-	-	3	2	
4	Лекція 4	Поняття як форма мислення	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 4	Форми мислення. Поняття	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота 4	Поняття у пізнавальній діяльності людини	-	-	-	3	2	
5	Лекція 5	Судження як форма мислення	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 5	Особливості судження як форми мислення	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота 5	Роль судження у пізнанні людини	-	-	-	3	2	
6	Лекція 6	Умовивід як форма мислення	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 6	Особливості умови зоду як форми мислення	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота 6	Роль умовиводу у пізнавальній діяльності людини	-	-	-	3	1	
7-8	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	3	1	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10	
Всього за змістовий модуль 1 - 45 год.			12	-	12	21	50	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. АНАЛОГІЯ ТА ГІПОТЕЗА. ДОВЕДЕННЯ ТА СПРОСТУВАННЯ. ЛОГІКА ПУБЛІЧНОГО МОВЛЕННЯ.							
9	Лекція 9	Аналогія та гіпотеза	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Аналогія та гіпотеза у пізнавальній діяльності людини	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 9	Значення гіпотези та аналогії у науковому пошуку	-	-	-	4	2
10	Лекція 10	Доведення і спростування	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 10	Доведення та спростування у науковій діяльності	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 10	Особливості конструювання доведення	-	-	-	4	2
11	Лекція 11	Логіка публічного мовлення	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 11	Оратор та риторичний ідеал	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 11	Історія ораторського мистецтва	-	-	-	4	2
12	Лекція 12	Основні засади красномовства	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 12	Класифікація красномовства	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 12	Культура та образність ораторського мовлення	-	-	-	4	2
13	Лекція 13	Публічний виступ	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 13	Методика підготовки промови	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 13	Діалогічна та конфронтаційна риторика	-	-	-	4	1
14-15	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2	-	-	-	5	1
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
<i>Всього за змістовий модуль 2 – 45 год.</i>			10	-	10	25	50
<i>Всього з навчальної дисципліни – 90 год.</i>			22	-	22	46	100

9. Методи та форми навчання.

Основними формами проведення занять є лекція та практичне заняття.

У процесі викладання дисципліни активно використовуються **інноваційні методи навчання** (брейнстормінг, робота в парах, групові дискусії, сесія «питання-відповідь», метод проектів, групові обговорення, ділові та рольові ігри, баскет-метод (метод навчання на основі імітації ситуації), тренінг-навчання, практичний експеримент тощо) та **традиційні методи навчання** (словесні, наочні, практичні; методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі; порівняння, узагальнення, конкретизації і виділення гол'овного; навчальна дискусія, пізнавальні ігри,

створення ситуації інтересу і новизни у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача вищої освіти, стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні тощо).

10. Політика курсу.

Політика курсу спрямована на розвиток уміння розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми, вміння працювати у команді та індивідуально, вміння приймати виважені рішення та делегувати відповідальність, налагоджувати ефективне спілкування та доброзичливі стосунки у колективі, вміння попереджувати та вирішувати конфліктні ситуації, вміння презентувати результати професійної діяльності, вміння планувати робочий та особистий час, вчасно вирішувати поставлені завдання, орієнтування на вирішення проблем, креативність та гнучкість у процесі їх аналізу.

Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи у соціумі, зокрема у колективі.

На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу у команді.

На заняттях вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід.

При оцінюванні враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.

Всі види робіт доцільно виконувати в оговорений викладачем термін.

Пропущені заняття необхідно відпрацювати протягом 2 тижнів (за умови неможливості виконання в означений термін із поважної причини, строки відпрацювання оговорюються індивідуально).

При виконанні всіх завдань і видів контролю курсу слід дотримуватись академічної доброчесності.

Питання щодо курсу можна поставити викладачеві у мережі Facebook або E-mail.

11. Форма контролю знань.

Поточний контроль здійснюється впродовж кожного практичного заняття (всього за ЗМ 1 – 30 балів, ЗМ 2 – 30 балів).

Контроль самостійної роботи здійснюється впродовж кожного заняття (всього за СРС 1 – 10 балів, СРС 2 – 10 балів).

Підсумковий модульний контроль складається із 2 модулів (всього за ПМК 1 – 10 балів, ПМК 2 – 10 балів).

Підсумковий контроль – диференційований залік, що є результатом суми балів за усіма видами робіт (ЗМ 1 + ЗМ 2 + ПМК 1 + ПМК 2 + СРС 1 + СРС 2).

12. Шкала оцінювання.

Дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою. Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни, що складає 60 балів.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну та шкалу ЄКТС здійснюється у наступному порядку:

Шкала рейтингу ТДАТУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		Екзамен або диференційований залік
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	

67-74	D	3 (задовільно)
60-66	E	
35-59	FX	2 (незадовільно) (з можливістю повторного перескладання)
0-34	F	2 (незадовільно) (з обов'язковим повторним вивченням курсу)

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси.

- 1) Мозгова Н.Г. Логіка / Н. Г. Мозгова. – К.: Каравелла, 2011. – 248 с.
- 2) Орендарчук Г. О. Логіка / Г. О. Орендарчук . – Тернопіль: Астон, 2008. – 272 с.
- 3) Тофтул М. Г. Логіка / М. Г. Тофтул. – К.: Вид. центр «Академія», 2003. – 368 с.
- 4) Тараненко Г.Г. Практикум з логіки: навчальний посібник / Т.С.Троїцька, Г.Г.Тараненко, О.М.Троїцька. – Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2013. – 100 с.
- 5) Науково-технічна бібліотека ТДАТУ: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Точка доступу: <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

14. Інформаційний пакет дисципліни.

Інформаційний пакет з дисципліни розміщений на Веб-сайті курсу <http://nip.tsatu.edu.ua/course/index.php?categoryid=11> і включає календарно-тематичний план дисципліни (структуру); завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями; методичні рекомендації до практичних занять, питання до заліку (екзамену); література базова та допоміжна; тексти лекцій з вказівкою назв тем та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до ПМК.